

Prebrskan list: —
 leto K 10—
 pol leta 5—
 četrt leta 250—
 mesečno 1—
Prebrskan Avstrijski: —
 leto 15—
Prebrskan slovenski: —
 — 30 vinarjev. —

STRAŽA

Prebrskan ali omenjen
 za razenja po 12 urah
 od 6 urah popoldne
 vseh vrstnih časopisov
 — papir —
 „Straža“ izhaja v gosti
 detjati in petih papirih
 Rokopisi se ne vračajo

Redakcija in upravljalstvo: Maribor
 Brodski ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne

Četrta velika bitka pred Gorico.

Naši junaki vse sovražne napade odbili. — Italijani s težkimi topovi obstreljujejo Gorico. — Sovražnik hoče spremeniti Gorico v razvaline. — Borojevič o obrambi Gorice. — Avstrijski zrakoplovci metali na Verono bombe. — V Srbiji prodiramo vedno dalje. — Boji med Bolgari in angleško francoskimi četami v južni Macedoniji.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Uradno se razglša:

Dunaj, dne 14. nov.

Italijansko bojišče.

Že v pričetku nove bitke so izpovedali italijanski ujetniki, da bodo Italijani s streli porušili Gorico, če bi se jim ne posrečilo zavzeti mesta. In res so padale v mesto že koj v prvih dneh velike bitke številne topovske krogle. Včeraj dne 13. novembra je sovražna težka artilerija preko nepremaganega območja hudo streljala na mesto Gorico.

Medtem je pa bilo brezuspešno napadalno delovanje Italijanov naperjeno zlasti proti severnemu delu Doberdolske gorske planote.

Severno od gore Sv. Mihaela smo mimogrede izgubili kos bojne črte. Zvečer pa je bil v protinapadu zopet popolnoma pridobljen nazaj.

Ostali italijanski sunki so bili vsi krvavo odbiti. Pred ozemljem južno od Monte dei sei Busi in pred goriškim območjem je že naš artilerijski ogenj udušil vsak sovražni napadalni poskus.

Več naših zrakoplovov je vrglo bombe na Verono.

Srbsko bojišče.

Armada generala pl. Kövessa je v uspešnih gorskih bojih napredovala. Višegradska skupina se je po hudih bojih približala ozemlju spodnjega Lima.

Ob cesti na Javor je bila dosežena višina Karageorgiev-Sanac, v dolini reke Ibar pa severni obronk grebena Planica.

Na gornjem ozemlju reke Razina se je porazeni sovražnik umaknil nazaj čez Brus in Ploco.

Armada je ujela v teh bojih 13 častnikov in 1200 mož.

Armada pl. Gallwitza potiska sovražnika nazaj v dolino Toplico.

V zvezi z njo povsod prodirajo naprej bolgarske čete.

Rusko bojišče.

Po upadu v sovražno postojanko pri Czartoryskem je bilo ujetih čez 1500 Rusov in uplenjene štiri strojne puške.

Zahodno od Rafalovke smo odbili napade. Razven boj z ročnimi granatami pri Sapanovu ni bilo drugače na celi bojni črti nobenega delovanja infanterije.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 14. nov.

Rusko bojišče.

Pri Podgačicah, severozahodno od Cartoryskega so naše čete udrle v ruske postojanke in so ujele 1315 Rusov ter uplenile 4 strojne puške. Severno od železnice Kovel—Sarny so se ruski napadi pred avstrijskimi postojankami izjalovili.

Balkansko bojišče.

Armadi generala pl. Kövessa in pl. Gallwitza sta v deloma trdovratnih bojih vrgli sovražnika na celi fronti iznova nazaj. 13 častnikov, 1760 mož je ujetih, uplenjeni sta bili 2 strojni puški.

Armada generala Bojadjeva prodira v zvezi z našimi četami od južne Morave dalje naprej.

Angleži pred Bagdadom.

Dočim odbija Turčija uspešno vse napade svojih sovražnic na raznih bojiščih, se razvijajo ob spodnjem delu rek Eufrata in Tigrisa dogodki, ki zahtevajo, da odpošlje Turčija v najkrajšem času v omenjene dele svojega ozemlja večje število svojih čet. Angleži, ki bi radi vsaj nekoliko popravili svoje poraze pred Dardanelami, ter se odškodili za nje, so odposlali precej veliko čet iz Perzijskega zaliva proti severozahodu ob rekah Eufkrat in Tigris. Turki so se bojevali na tem ozemlju s pomočjo tamošnjih rodov, ki pa niso zanesljivi, ker so podkupljeni z angleškim denarjem. Angleške čete so se pomikale večinoma po veliki cesti, ki vodi iz mesta Basra čez Amaro navzgor ob reki Tigris. Pri tem podvzetju je podpirala angleške čete artilerija angleških topničark, ki so po vodi spremljale prodiranje angleških čet. Tudi po reki Eufkrat navzgor so plule angleške topničarke ter so spravile kanal, ki veže med Nasirije in Kutel Amasa reki Eufkrat in Tigris, popolnoma v angleško oblast.

Tako je prišlo, da je Anglež prikorakal pred Bagdad, ki v nemški orientski politiki igra tako veliko ulogo. Dosedaj še sicer ni znano, ali se bo Angležem posrečilo zavzeti Bagdad, ali pa bodo turške čete, ki korakajo proti Bagdadu, pravočasno prišle mestu na pomoč.

Ime Bagdad igra v stari zgodovini, v poeziji in v bajkah na izhoda veliko vlogo. Njegov pomen je dandanašnji tako velik zato, ker je dalo mesto Bagdad ime veliki železnici do Bagdada, pri kateri je zelo udeležen nemški kapital. V vojaškem oziru pa Bagdad ni posebno važno mesto. Stara citadela je v razvalinah in o moderni obrambi ne more biti govora. Pač pa je važno v trgovsko-političnem oziru. In zato se podvzajajo Angleži, da bi ga pravočasno spravili v svojo malho.

Sv. Oče se resno trudi za mir.

»Vossische Zeitung« poroča iz Amsterdamu:

Poslanec centroma Erzberger je v razgovoru z zastopnikom »New Yorker Journala« rekel, da papež stori za mir, kar je le v njegovi moči. Ko je bil Erzberger pri sv. Očetu, je bil papež resno pri delu za mirovno misel. Papež je bil vedno navdušen borilec za mir. Bil je neumoren in nepristranski v svojih poizkusih, da jenja spor. »Iz lastne skušnje vem, da sv. Oče še vedno pričakuje sodelovanja od strani ameriške vlade in ljudstva. Mislim, da bo tudi ameriška nota pripomogla, da bo Angleška bolj naklonjena mirovnim pogajanjem,

namreč, če bo ameriška nota tako krepko sestavljena, kakor to pričakujem.

Na Angleškem si želijo miru.

Tej želji je dal izraz lord Loteburn, ki je 8. novembra v angleški visoki zbornici med drugim izgovoril tudi te besede:

»Položaj je v celi zgodovini brez primera. Vsak večji narod je mnenja, da mu je bila vsiljena sedanja vojna. Vsi narodi so mnenja, da je pravica na njihovi strani ter da morajo le vstrajati, če hočejo zmagati. Človeške izgube, ki se jih ceni že na 15 milijonov mrtvih in ranjenih, ter mnogi tisoči milijonov vojnih dolgov, bodo spremenili vso civilizacijo. Če se bo vojna nadaljevala brez konca, bodo sledile revolucije in anarhije. Velike pokrajine v Evropi bodo spremenjene v puščine na katerih bodo prebivali le starčki, ženske in otroci. Ljudje bi morali biti čudno ustvarjeni, če se ne bi oprijeli vsake častne prilike, da se zabrani nadaljevanje vojne do popolne onemoglosti, kar bi bila najgroznejša nesreča, ki more zadeti človeštvo.«

Avstrijsko-italijansko bojišče.

V četrtek dne 11. novembra so Italijani posebno pred Gorico začeli hudo napadati. Pričela se je četrta velika bitka na Goriškem. Srditi napadi Italijanov so predvsem namerjeni na goriško območje. Mesto Gorico bi Lah na vsak način rad dobil v svojo last še pred 1. decembrom, ko se bo sestal italijanski državni zbor. Naši junaški branitelji pod poveljstvom slavnega generala Borojeviča so dosedaj vse ljute napade na Gorico, tolimsko območje in druge dele soške fronte krepko odbili. Slava junakom!

Srdita bitka na Goriškem.

Kakor pravi avstrijsko uradno poročilo z dne 13. novembra, imajo veliki boji, ki divjajo na Goriškem, zopet značaj hude bitke. Boji se nadaljujejo. Zadnje dni je na celi goriški fronti sledil napad napadu. Vsi dosedanji obupni sovražni napadi so se zopet razbili na vstrajnem odporu naših čet, ki se borijo z brezprimernim junaštvom.

Boj za Gorico.

Iz uradnih poročil je razvidno, da so Italijani zbrali zadnje dni svoje rezerve, jih uvrstili in svoje čete pognali v boj za Gorico. Italijansko armadno vodstvo hoče po vsej sili v najkrajšem času prisvojiti si Gorico. Hudi so boji za goriško območje, posebno divjajo pa od Plav do Grižega Brda, do tistih slovečih »Šest lukenj«, katere Cadorna tako rad omenja v svojih poročilih. Navali onega velikega obsega, ki so jih nam predstavljali najhujši dnevi tretje ofenzive, so sicer prenehali, ali vršijo se kar nepretrgoma napadi na vseh onih točkah dalje, na katerih bi Italijani tako radi predrla za

vsako ceno. Italijani ponavljajo svoje napade in vedno večje je hrepenenje njihovo po Gorici, ali naša straža stoji na svojem mestu in odbija napade; kakoršen napad, tako odbitje; čim huje se zaletava v mostišče, tem ljutejša je obramba. Ti izrastki ofenzive bodo stali Italijane ogromne žrtve, uspehov pa ne bo in ne bo. Italijansko armadno vodstvo žrtvuje po nepotrebnem sedaj tudi vpoklicane najmlajše in najstarejše letnike v bojih za Gorico. To dejstvo, da je italijansko armadno vodstvo pritegnilo na soško fronto še zadnje rezerve, katere ima sedaj na razpolago, priča o obupnem razpoloženju v glavnem stanu Cadorne in v rimskih vladnih krogih; dalje priča to o popolnem vtrujenju italijanskih čet, ki so stale doslej na bojišču, in slednjič, da ko opešajo še te, je izčrpan italijanski človeški material. Najbrže so težki notranjepolitični vzroki, vsled katerih tako neverjetno zapravljajo svoje sile italijansko armadno vodstvo.

Borojevič brani Gorico.

General Borojevič je dne 12. novembra izjavil vojnemu poročevalcu Geyerju: »Držim še vse postojanke, ki sem jih prevzel od začetka vojske. Iz domovine dobivam neprestano pisma s vprašanji, ali je res, da je Gorica padla. Izjavljam, da se tudi pri Gorici nismo umaknili ne za korak. Nezaupnost ni prav umljiva. Tukaj na fronti pa je drugače. Od priprostega vojaka do najvišjega poveljnika vlada vsesplošno navdušenje zavoljo srečnega izida tretje soške bitke.«

Kako pa Dalmatinci.

Z italijanskega bojišča poroča nek častnik o zadnjih bojih sledeče zanimivosti: »Nek dalmatinski vojak je prišel s Kalvarije pred Gorico v mesto. Imel je prestreljeno glavo. Lobanja je bila noter do možgan odbita. Zdravnik se ni mogel zadosti načuditi, da more napraviti človek s tako rano še tako dolgo pot. Vprašal sem ga, kako mu kaj gre, nakar mi je odgovoril: »Dobro, hvala Bogu«. Dali smo mu cigareto. Parkrat je prav krepko potegnil, nato so ga začele zapuščati moči, in ko je zdravnik obrnjen proti nam, izrekel besedo: »umirajoč«, je revež že izdahnul. Kljub najhujšim bolečinam umirajo vsi prav mirno. Nobene solze, nobenega zdihovanja.

Zopet drug Dalmatincec je prišel s Podgore z globokim zabodljajem v prsa. Stal je na straži v najsprednejših jarkih. Hipoma se je pojavil pred njim sovražni častnik, katerega je pozval, da se uda. Častnik je dvignil roki kvišku in vojak ga je hotel preiskati, če ima kaj orožja pri sebi. Bliskoma je pa potegnil častnik bodalo izpod plašča ter je vojaka globoko zabodel v prsa. Ko je nameraval častnik to ponoviti, je vojak prijel bodalo ter je z njim zabodel zavratnega častnika v koleno tako, da se je zgrudil. Ko je že ležal na tleh, je začel prositi za svoje življenje. Vojak je imel usmiljenje in kljub temu, da je imel sam rano, ga je še nesel na obvezovališče.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Na srbskem bojišču so prodrle naše čete do severnomacedonskega in novopazarskega gorovja. Napredovanje je vsled težavnega ozemlja silno otežkočeno. Čete, ki so se borile pri Višegradu, so prodrle v ozemlje reke Lim v severnem delu Novega pazarja. Oddelki Kövessove armade, ki je zavzela Ivanjico, so si 12. in 13. novembra izvojevali posest važnih postojank južno od Ivanjice, in sicer višine Velika Livada, Črna, Smrcak in Koštica, visoke do 1500 do 1600 metrov. Gallvitzeva armada pa je zavzela prelaze na gorovju Jastrebac (zahodno od Niša). Ker so Bolgari od juga dobili v svojo posest Kacanik, je Srbom pot na jug odrezana ter jim je sedaj za umikanje na razpolago le Novipazar in Črnagora, oziroma severna Albanija.

Putnik še vedno srbski vrhovni poveljnik.

Pariška »Agence Havas« poroča: Tukajšnje srbsko poslaništvo je izjavilo kot odgovor na razne druge vesti, da vojvoda Putnik še vedno vodi srbsko armado. Srbska vlada ne misli na mir in sploh ne bo poprej nanj mislila, dokler ne zmaga četverosporazum.

Srbija predkoslej upa na bodočnost svojega plemena ter se bo bojevala do zadnjega vzdihljaja.

Živež in strelivo za Srbijo čez Albanijo in Črnogoro.

List »Republicain« poroča iz Pariza:

Ladje četverosporazumnih držav izkladajo v Baru in Draču velike množine živil in streliva za srbsko armado. Redna preskrba Srbije čez Črnogoro in Albanijo je sedaj kljub slabemu letnemu času in slabim cestnim razmeram zagotovljena.

Avstrijske ujetnike prepeljali iz Srbije v Italijo?

Dopisnik »N. Fr. Presse« poroča: Povsod poizveduieem po naših vojnih ujetnikih. Najbolj verjetno je, da so jih prepeljali v Italijo. En del ujetnikov so že za časa, ko je divjal legar, spravili na Grško.

Francija hujska Rumunijo v boj.

Iz Bukarešte se poroča dne 12. novembra: Filipescu, znani vojni hujskač in vodja rumunske vojne stranke, je prejel iz Pariza brzojavko, podpisano od francoskega ministra Denys-Cochin, bivših ministrov Pichon, Barthou, Jean Richepin, Richet, Capus, Landouzy in Renec Doumicq, ki je član francoske akademije, sledečo brzojavko: »Francija vpraša, ali je Rumunija zadovoljna s tem, da igra v tej uri s puško v roki vlogo mirnega gledalca. Ne moremo verjeti, da bi mogla Rumunija mirno prenašati uničenje samostojnosti Balkana. Rumunija se mora zavzeti skupno s četverosporazumom za isto stvar, za katero se mi bojujemo na drugih bojiščih.« Bukareštanski listi so objavili to brzojavko, toda s pristavkom, da ne more iti ljubezen do Francije, naj bi bila pri nekaterih Rumuncih še tako velika, tako daleč, da bi smatrali ti Rumunci interese Francije za svetejše nego interese Rumunije.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Glavna bolgarska armada je na celi črti prekoračila Moravo, ter se bori s srbskimi oddelki, ki branijo umikanje srbske vojne med južno in zapadno Moravo. Ker so Bolgari dobili 11. nov. v oblast Prištino, so s tem napravili močan zid pred Kosovim poljem, in ker imajo v svojih rokah južni del Kačanika, so najbrž Srbom zaprli pot v južno Macedonijo. Srbi še vedno upajo na Angleže in Francoze, ki pošiljajo vedno več novih čet proti Bolgarom. Na Babunagorovju so že bili večji spopadi med Francozi in Bolgari. Tudi pri Dojranu, Strumi in Gevgeliju se je začela bitka med bolgarskimi in francosko-angleškimi četami. Bolgari so v tem skrajnem kotu Macedonije bolj v defenzivi, ker nočejo, da bi se boj prenesel na grško ozemlje.

Bojišče bolgarskih in francosko-angleških čet.

»Südslavische Korrespondenz« poroča iz Aten: Iz poročil, ki prihajajo iz Soluna, je razvidno, da so se v južni Macedoniji razvili obsežni boji med bolgarskimi in angleško-francoskimi četami. Iz različnih vesti se da posneti, da se vrše na črti Strumica-Krivolak in v prostoru pri Valandovem neprestani boji. Na tem prostoru se nahajajo skoro same francoske čete, ki so se pri Strumici in Krivolaku na levem Vardarjevem bregu močno zakopale. Kakor se zdi, je sedaj posebno Krivolak utrjen kot močno območje. Proti tej postojanki so pričeli Bolgari z ostro ofenzivo. V prostoru pri Valandovem se srditi boji nadaljujejo. Dozdeva se, da so se na sedanji bojni črti, na kateri si stojijo Francozi in Bolgari nasproti, razvili boji za posamezne postojanke. Bolgari se namreč z ozirom na bližnje grško ozemlje glede na svoja vojna podvzeta držijo v gotovih mejah in se za sedaj zadovoljujejo s tem, da zadržujejo francoske vojne sile.

Angleži so zavzeli svoje postojanke severno od jezera Dojran in pričakujejo novih ojačenj. Do-

zdeva se, da namerava ta angleška skupina pričeti z ofenzivo v smeri proti Dubnici ob toku reke Strume. Ta nameravana prodiralna črta angleških čet pa je, kakor se zdi, zaprta. Bolgari so namreč višine na gorovju Belašica močno utrdili. Angleži bi imeli pri svojem prodiranju iz prostora pri jezern Dojran v dolino reke Strume le tedaj kak uspeh, ako bi to prodiranje izvršili z močnimi silami. Dosedaj pa še Angleži na tem prostoru niso zbrali kakih posebno močnih čet.

Za rešitev Bitolja so Angleži odposlali proti temu mestu močne konjeniške oddelke. Na prelazih gorovja Babuna se boji nadaljujejo. Manjkajo pa podrobni podatki o teh bojih.

Med tem pa se v Solunu francosko angleške čete dalje izkrcavajo. Izkrcavanje se ne vrši posebno naglo. Večina ladij, ki priplujejo v Solun, vozi seboj živila in strelivo. Dovoz za francosko-angleške čete, ki se že nahajajo v Macedoniji, je zelo težaven.

Prvi boj med Bolgari in Angleži.

List »Secolo« poroča iz Soluna: V soboto, dne 6. novembra so Bolgari prvokrat trčili v boju na Angleže. V prvi praski so imeli Angleži pri Dojranu 15 mrtvih in ranjenih. V Solun že 4 dni nikakih poročil iz Stare Srbije.

Začetek francoske ofenzive.

List »Secolo« poroča 6. nov. iz Bitolja: Goji se upanje, da se bo francoskim četam, ki z Babune planine pritiskajo na Bolgare, posrečilo rešiti Bitolj. Upa se namreč, da bo z napadi v bok močnejše Bolgare tako dolgo odvracati od Bitolja, dokler ne bodo v 10 dneh Francozi zbrali svojo armado v Macedoniji in bodo pričeli z veliko ofenzivo. Sedaj so zasedli Srbi črto Brod—Rostarasni—Gabrovnik—Stepanci—Trogiak, t. j. kakih 20 km severno od Prilepa.

Srbska obramba se opira na postojanke Mukos, Krstok, Nikodin, središče je pri Vlaprzahanu, skrajna levica pa pri Krcovi, da zaprejo cesto Tetovo—Bitolj.

Angleži napredujejo v Macedoniji?

Iz Soluna se poroča, da se je angleška bojna črta v Srbiji, katero so znatno ojačili, pomaknila dalje proti severu. S tem je olajšano gibanje Francozov, ki hočejo s krilnim premikanjem zmanjšati bolgarski pritisk na Srbe na Babuna prelazu.

Iz severnega dela Srbije še vedno ni nikakih zanesljivih poročil. Gotovo pa je, da se ta del dežele sme smatrati za izgubljenega. Angleži gradijo 10 kilometrov severno od Soluna novo taborišče.

Razpust grške zbornice.

Iz Aten se dne 11. novembra uradno poroča:

Grška zbornica je razpuščena. Nove volitve se bodo vršile dne 19. decembra.

Venizelos ne jenja.

»Generalanzeiger« poroča iz Londona: »Star«-ovemu dopisniku je rekel Venizelos, da je odločen nadaljevati svojo agitacijo proti »nesrečni politiki krone«. Po razpustu zbornice bo vprizoril agitacijska potovanja po Grškem.

Grčija najela pri četverosporazumu posojilo.

Iz Londona se poroča: Anglija, Francija in Rusija so dovolile Grčiji posojilo v znesku 40 milijonov frankov. Denar je Grčiji že na razpolago. Glede najetja tega posojila so se vršila tozadevna pogajanja še takrat, ko je še bil Venizelos ministerski predsednik.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Boji za Dvinsk.

Iz Kodanja se poroča dne 12. nov.:

Boji za Dvinsk, ki so v zadnjem času nekoliko potihnili, so se pričeli z novo srditostjo. Vojni poročevalec petrograjskega lista »Rieč« piše, da nameravajo Nemci očitno zavzeti trdnjavo Dvinsk, še predno nastopi huda zima, vsled česar pošiljajo neprestano številne čete proti Dvinsku. Po vsej Kurlandiji so zgradili Nemci nečuvveno močno utrjene obrambne črte ter se pripravljajo na udarec, kakor hitro bodo imeli zbranih dosti čet in dosti artilerije.

Japonski častniki v Besarabiji.

Iz Bukarešte se dne 10. novembra poroča: Pri ruskih armadah v Besarabiji in v izhodni Galiciji je pomanjkanje ruskih častnikov tako veliko, da poveljuje ruskim vojakom veliko japonskih častnikov.

Na morju.

Naše vojno brodovje.

L. Hoellriegel, vojni poročevalec »Berliner Tageblatt« a, je z drugimi člani c. in kr. vojnega poročevalnega stana obiskal našo vojno mornarico. O tem posetu poroča svojemu listu naslednje:

Še vedno odmeva na lajzah radost onega dne, ko je brodovje pet ur po vojni napovedi ob zvokih domoljubnih pesmi in gromovitih hura-klicih zapustilo pristanišče, da po natančno izdelanem načrtu admirala Hausa pustoši italijansko obrežje. Za 14 dni je to nezaslišano podjetje zadržalo nastop Italijanov. Velika zmaga v prvi bitki ob Soči je med drugim zasluga brodovja. Odtehdob so, kakor je znano, zlasti male enote podmorskih čolnov in morskih letalcev prizadele sovražniku velikansko škodo. Avstro-ogrske torpedovke in rušilci vojnega brodovja so dosihmal onemogočili skoraj ves dovoz za Črnogoro določenih vojnih sredstev. V teh razmerah si moremo misliti, kako »lahko« bo preskrbovati z morske strani srbsko vojsko, ako bi se umaknila v Črnogoro ali Albanijo, ali pa dovažati rezerve, ako bi se hoteli Italijani izkrcati. Vsa podjetja proti Baru so morski letalci sijajno pripravili in podpirali. Na dalmatinski obali nastanjeni letalci čet na suhem pa so podvzeli marsikaj proti sovražniku v gorah. Pri tem so dosegli čudovito sigurnost v merjenju. Iz višine 600 m zadenejo že male predmete.

Potopitev „Ancone“ razburja Italijane.

Iz Lugana se dne 12. novembra poroča:

Včerašnji italijanski ministerski svet je trajal cele 4 ure. Udeležili so se ga vsi ministri. Ministerski svet se je bavil s stališčem Italije napram dogodkom na Balkanu, nadalje če bi kazalo poslati vojaštvo v Albanijo Srbiji na pomoč in končno s potopitvijo parnika »Ancona«.

Milanski list »Popolo d' Italia« zahteva, da napove Italija Nemčiji vojsko. Vsi italijanski listi silno napadajo Avstrijo in Nemčijo. List »Corriere della sera« piše, da je potopitev »Ancone« mnogo hujša, kakor je bila potopitev angleškega parnika »Lusitania«, kajti potopljeni parnik »Ancona« je plul naravnost iz italijanskih voda in ni mogel prevažati nobenega prepovedanega blaga. List »Giornale d' Italia« označuje potopitev »Ancone« kot čin ljudožercev.

Oba lista pa molčita o tem, da je hotel parnik »Ancona« uteči zasludovanju avstrijskega podmorskega čolna. Potopitev »Ancone« je Italijane grozno razburila. Kar se dostaje števila rešencev je doslej znano, da je od 496 oseb bilo rešenih le 340.

Italijanski parnik „Firenze“ se potopil.

Iz Rima se dne 13. novembra poroča: Dne 9. novembra je potopil avstrijski podmorski čoln italijanski parnik »Firenze«, ki je plul proti Port Saidu. 96 mož posadke in 27 potnikov je bilo rešenih, ostali so utonili.

Angleški podmorski čoln v Dardanelah se potopil.

Dne 5. novembra se je potopil v Dardanelah angleški podmorski čoln »E 20«. Od posadke, broječe 100 mož, so rešeni 3 častniki in 6 mož, ostali so utonili. Potopljeni podmorski čoln je bil eden največjih angleških podmorskih čolnov. Dolg je bil 61 metrov. V Dardanelah je bilo dosedaj potopljenih 8 podmorskih čolnov, in sicer 5 angleških in 3 francoski.

Francoski podmorski čoln v turški službi.

Iz Carigrada se dne 10. nov. poroča:

Danes dopolne se je ob Zlatem rogu pred ministrstvom uvrstil v turško vojno brodovje oni francoski podmorski čoln, katerega so Turki v Dardanelskih bojih poškodovali; potem so ga dvignili iz morja in popravili. Čoln se je dosedaj zval »Turquoise«.

Podgeneralisimus Enver-paša in poveljnik brodovja admiral Souchon sta se udeležila parade turške mornarice. Izredno slovesno in med radostjo vojaštva in civilnega prebivalstva se je podmorski čoln s turško zastavo vozil mimo množice.

Čolnu so Turki dali ime »Murstedjiv Onbaschi«, po artilerijskem korporalu, kateri je z dobromerjenim strelom čoln tako poškodoval, da ni bil več sposoben za boj.

100.000 mož angleških čet za brambo Egipta.

Ministrski svet v Londonu je sklenil odposlati 100.000 angleških čet v Egipt. Za brambo Egipta je izdala angleška vlada zopet nove odredbe in izvršila nove naprave.

Kitchener v Atenah.

Po sklepu angleške senatne komisije za zunanje zadeve namerava iti Kitchener v Solun ter se potem sniti z grškim vojnim ministrom Janakica ter Kundiurriotisom, da dobi gotova pojasnila o obljubi glede nadaljne dobrohotne nevtralnosti, ki jo je podal novi ministerski predsednik Skuld's.

»Berlinske Tidende« poročajo iz Haaga: Tu se je namignilo od neke Angliji prijazne strani, da Kitchenerjeva pot na Izhod ni toliko vojaškega kakor diplomatskega značaja. Njegova naloga je, da pojasni grškemu generalnemu štabu, da vse četverosporazumove priprave popolnoma krijejo Grčijo pred vsako nevarnostjo v slučaju, če izpolni svojo dolžnost do Srbije.

»Hamburger Zeitung« poroča iz Londona: Lord Kitchener je z novimi ponudbami na poti v Atene, kjer bo vsprejet od kralja. Do tedaj počiva vse delo poslanikov v Atenah.

Angleški mornariški minister Churchill odstopil.

Iz Londona se dne 13. novembra poroča: Angleški mornariški minister Churchill je odstopil, ker ga niso sprejeli v ožji vojni svet, vsled česar se je čutil zapostavljenega. Baje se bo podal k svojemu polku na francosko bojišče. Churchill je bil eden izmed glavnih vojnih hujšakačev.

Primerne cene za Spodnji Štajer.

V petek, dne 12. novembra se je na okrajnem glavarstvu v Mariboru vršilo posvetovanje zaupnih mož-izvedencev. Določevali so se primerne cene za posamezne pridelke in živila. K posvetovanju so bili povabljeni zastopniki okrajnih glavarstev in mest Maribor, Celje in Ptuj. Od naše strani so bili navzoči: poslanec Pišek in posestniki Černej iz Frama, Kranjc iz Št. Jurja v Sl. gor., Korpar iz Leitersberga, Robič iz Lembaha, Peklar iz Št. Jakoba in Žebot iz Maribora. Posvetovanje je trajalo

od 10. ure dopoldne do 6. ure zvečer. Določile so se sledeče primerne cene, ki bodo veljale za celo Sp. Štajersko:

Mleko: 1 liter v hlevu posestnika 26 v., če se nese v mesto, pa toliko, kolikor določi mesto kot najvišjo ceno (2 do 4 v. pri litru).

Surovo maslo I. vrste (slabejše vodeno) 4 K, II. iztisnjeno 5 K in III. čajno surovo maslo (iz mlekarn) 6 K 1 kg.

Jajca: 16 komadov 2 K.

Krompir: 100 kg 12 K na bližnji železniški postaji ali na javnem trgu v Mariboru, Ptuj in Celju in sicer za množine do 1000 kg.

Strd (med), tekoč: 1 kg 3 K.

Česenj: 2 K 1 kg.

Čebula: 60 v. 1 kg.

Meso: za deželo za vse vrste govejega mesa 4 K; za mesta: I. vrste (sprednje volovsko) 4 K 40 v. z 20 dkg lastnega pridevka; II. vrste (zadnje volovsko in prednje kravje) z 20 dkg pridevka 4 K 10 v. in III. vrste vse ostalo meso in meso mlade živine in bikov 3 K 80 v. z 20 dkg pridevka. Mesarji morajo imeti napisne table o vrstah mesa na vsakem posameznem kosu. Svinjsko meso na deželi 4 K 40 v. Ceno za teletino in vse ostale vrste mesa določijo mesta sama.

Te cene bodo veljale dokler politična oblastva drugače ne ukrenejo. Omenjamo, da sta zastopnika vojaške uprave izjavila, da bo tudi ista kupovala po teh cenah. Ko bodo politična oblastva izdala podrobna določila vseh cen, se bomo še povrnili k temu predmetu. Omenimo le toliko, da so naši zastopniki odločno branili kmečke koristi, kolikor je sploh bilo mogoče.

Raznoterosti.

Slov. katoliško akademično-tehnično društvo „Zarja“ (Gradec, Prokopigasse št. 12/II). Na prvem rednem občnem zboru dne 5. novembra 1915 je bil za zimski tečaj 1915/15 izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Pavel Janežič, cand. med.; podpredsednik: Anton Matelič, cand. iur.; tajnik: Blaže Poznič, stud. phil.; blagajnik: Franc Korbar, stud. phil.; knjižničar in gospodar: Vinko Dolničar, stud. phil.

Maše zadušnice za padle vojake. V dunajski cerkvi sv. Štefana se odslej berejo vsak dan sv. maše zadušnice za padle vojake. Prvo mašo je bral kardinal-nadžkof dr. Piffl. Zadušnici so prisostvovali poleg velikega števila vernih Dunajčanov tudi mnogi člani cesarske hiše.

Zadušno opravilo za vse padle vojake so imeli dne 8. novembra v lateranski baziliki v Rimu. Ker je ta služba božja bila namenjena vsem padlim katerekoli narodnosti in dežele, je bila kaj primerno v ta namen izbrana cerkev sv. Janeza apostola (v Lateranu), ki ima tudi naslov »mater et caput omnium ecclesiarum Urbis et Orbis« — mati in glava vseh cerkv v Rimu in drugod.

General pl. Borojevič je izvoljen za častnega meščana mesta Požege na Hrvaškem.

Nadvojvoda Evgen in Svetozar Borojevič častna doktorja zagrebškega vseučilišča. Pravna fakulteta Fran Josipovega vseučilišča v Zagrebu je imenovala — občudovaje zmagovito defenzivo na južno-zapadni fronti — vrhovnega poveljnika nadvojvodo Evgena in generala Svetozara Borojeviča častnima doktorjema. »Agrar Tagblatt« pripominja, da je profesorski kolegij zagrebškega vseučilišča postopal v smislu čustev hrvatskega naroda za boritelje na Soči. Kajti Italija je posegla v vojno, da bi si prilastila hrvatska in slovenska ozemlja, da bi dele hrvatskega in slovenskega naroda spravila pod svoje gospodstvo in jih raznarodila. Hrvatje in Slovenci pa spadajo skupaj in hočejo skupaj ostati, da se bodo mogli nemoteno in neovirano razvijati v narodnem in kulturnem pogledu. Kdor nas, ali bi nas hotel ovirati na tem, kdor bi nas hotel s silo zatirati narodno in kulturno, je — tako kliče »Agrar Tagblatt« — naš smrtni sovražnik. To je resnica, ki jo ponavljamo tudi mi za sedanje in bodoče čase!

G. dr. Alojzij Juvan, poročnik pri bosansko-hercegovskem pešpolku piše 6. nov. vlč. g. dr. Hohnjecu z italij. bojišča: Tretja ofenziva je končana, naša samozavest je trdna, Lahi pa so si našli spoznanje, da pač ne bodo mogli nikdar prodreti, če se jim sedaj pri teh razmerah ni posrečilo. Upam tedaj na mirno zimo. Pristrčne pozdrave!

Prejeto letno: —
 leto . . . K 10—
 let . . . 9—
 leto . . . 240
 leto . . . 1—
 leto . . . 15—
 leto . . . 19 vinarjev. —

STRAŽA

Prejeto letno: —
 leto . . . K 10—
 let . . . 9—
 leto . . . 240
 leto . . . 1—
 leto . . . 15—
 leto . . . 19 vinarjev. —

Prejeto letno: —
 leto . . . K 10—
 let . . . 9—
 leto . . . 240
 leto . . . 1—
 leto . . . 15—
 leto . . . 19 vinarjev. —

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Prejeto letno: —
 leto . . . K 10—
 let . . . 9—
 leto . . . 240
 leto . . . 1—
 leto . . . 15—
 leto . . . 19 vinarjev. —

Pred bitko na Kosovem polju.

Mi in Bolgari se bližamo Kosovemu polju. — Bolgari zavzeli Prilep in korakajo proti Bitolju. — Boji za Gorico po dvadnevem odmoru se zopet pričeli. — Gorico hudo obstreljujejo. — Novi boji v Besarabiji.

Gospodarske razmere v Bolgariji.

Zelo malo poznamo avstrijski Jugoslovani Bolgare in njih razmere; vzrok je pač ta, da se Bolgari kot trezen, delaven narod niso silili v ospredje, da so vso skrb posvečevali gospodarskemu razvoju v domovini in da niso delali oz. pustili delati iste kričeče reklame za se, kakor—njih sosedje. Da so nam Bolgari bolj simpatični ko drugi izven Avstrije živeči Slovani, je najboljši dokaz, da je visokošolsko dijaštvo imelo ožje stike in prijateljske odnose z bolgarskimi akademiki ko z drugimi, da so se tu in tam sklenila osebna prijateljstva kar se glede razmerja do njihovih sosedov nikakor ne more reči. Dokaz, da so nam Bolgari po njih značaju in razvoju bližji kot drugi balkanski narodi, je doprinesla balkanska vojska, ko je ogromna večina slovenskega naroda navdušeno pozdravljala junaške čine Bolgarov, se radovala nad njihovimi uspehi in obsojala izdajalsko početje Srbov, njih bivših zaveznikov.

Da moremo napredek in moč bolgarskega naroda prav oceniti, moramo poznati njegov gospodarski položaj. Opisati hočemo razmere v l. 1914, neposredno po končanih dveh balkanskih vojskah in pred začetkom vojske s Srbijo, katero vodi Bolgarija v zvezi z Nemčijo in Avstrijo.

Posledice obeh balkanskih vojsk so se že čutile v l. 1914, le počasi se je začela razvijati podjetnost, polagoma se je začel boljšati položaj v vseh gospodarskih strokah.

Državni dohodki so znašali l. 1914 nad 201 milijon frankov, so bili za 60 milijonov večji ko prejšnje leto in bi bili gotovo še večji, da ni svetovna vojska, ki je izbruhnila v drugi polovici leta, neugodno vplivala na celo trgovino, na uvoz in izvoz.

Denarne razmere so bile ugodne, ker se je večinoma plačevalo v gotovini in so trgovci razpolagali z zadostnimi sredstvi, pač pa so se v drugi polovici leta, ko se je omejil izvoz, denarne razmere nekoliko poslabšale; a proti koncu leta, ko se je znatno dvignil izvoz v Nemčijo in Avstrijo, znatno zboljšale. Povprečna obrestna mera za posojila je znašala $5\frac{1}{2}$ do $6\frac{1}{2}\%$, za vloge $4\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}\%$, razmerje, katero je z ozirom na težavne razmere na Balkanu dokaj ugodno.

Bolgarija je kmetijska država in stori vse, da se povzdigne njeno kmetijstvo. Posebne agrarne banke podeljujejo kmetom kredit; prej je moral posestnik za 1.000 frankov ponuditi dva poroka, sedaj dobi tak znesek brez porokov, pač pa uživajo vse tirjatve banke isto ugodnost ko tirjatve države (davki), da pridajo pri prodaji posestev kakor davki pred vknjiženimi tirjatvami do pokritja. Da se dobi več pridelkov, se veliko stori za melioracije (namakanje zemlje č. uravrava hudournikov in rek), ljudje se navajajo k uporabi umetnih gnojil, k zboljšanju semen, strokovni pouk se vrši v predavanjih, t. č. ih in demonstracijah.

Letina v l. 1914 ni bila niti srednjedobra, ker je deževje silno neugodno učinkovalo, nastopila je rja pri pšenici, katera je vzeja okrog 20% pridelka. Pridelalo se je približno

pšenica	12 $\frac{1}{2}$	} milijonov q.
rži	2 $\frac{1}{2}$	
ječmena	3 $\frac{1}{2}$	
ovsa	2	

Zelo dobro je uspela koruza, pridelek se ceni na 8-9 milijonov q. Krompir je bogato obrodil, a omeniti treba, da nima krompir v Bolgariji istega pomena ko pri nas; splošno se uživa le v mestih, na deželi se smatra kot nekaj luksusa, ker je cena krompirja precej visoka. Zelo se je pridelalo fižola; pridelek se ceni na 80 milijonov kg. Povprečno se pridelala na ha zemlje 6-25 q fižola. Po izbruhu svetovne vojske se je zelo povpraševalo po fižolu in je vsled tega dosegel visoko ceno. Sladkorna pesa se sadi od leta 1899 naprej, ko se je ustanovila cukrarna v Sofiji; razmere (zemlja in podnebje) so ugodne za to rastlino. Letina vsled deževja ni bila ugodna, pesa je imela 12-14% sladkorja. Ob Marici se prideluje tudi riž in je bila letina glede množine in kakovosti izvrstna; v okraju Plovdiv samem se je pridelalo okrog 4 milijone kg riža.

V južni Bolgariji (Kazanlik, Kalofer, Šipka) se goje vrtnice in iz istih izdelujejo rožno olje. Splošno je bila letina ugodna, dohodki iz nasadov vrtnic znašajo povprečno na leto nad 3 milijone frankov.

V Bolgariji je precej razširjena vinoreja, a deževje in bolezn (peronospera, oidium) so lani pridelek za polovico znižale, kakovost vina je bila slaba. V okraju Burgas so začeli z ameriškimi nasadi, ker je stare vinograde trtna uš uničila. Dobra tretjina vinogradov je na novo nasajenih. Vsled slabe letine so bile cene grozdju visoke in sicer 50-60 frankov za 100 kg. Povprečno se pridelala na leto v Bolgariji nad 1 milijon hl vina v vrednosti nad 55 milijonov frankov.

Sadjereja je v Bolgariji na nizki stopinji; še le v zadnjem letu se je začela ista bolj upoštevati. Ustanovila se je jedna večja in več majhnih sadjerskih zadrug ter državna drevnica, kojih namen je pospeševati to važno gospodarsko panogo.

Med trgovskimi rastlinami zavzema tobak važno mesto. Tobak daje državi zelo lepe dohodke, razun tega pa preživlja neštivilno obitelji, ki se pečajo s pridelovanjem tobaka. Letina je bila zelo ugodna in se je pridelalo v stari Bolgariji okrog 15 milijonov kg dobrega tobaka, v novi pa okrog 6-7 milijonov kg.

Kakor v vseh kmetijskih deželah, je tudi v Bolgariji živinoreja najvažnejša gospodarska panoga in vir blagostanja za kmečko ljudstvo. Država veliko stori za povzdigo živinoreje, posebna postava za povzdigo živinoreje določa, da mora vsaka občina ustanoviti poseben fond za povzdigo živinoreje. Velika važnost se pripisuje pašnikom in je napredek v živinoreji v mnogih okrajih pripisovati dejstvu, da se vsled mile z me živina tudi po zimi lahko pase. Da se zboljša pleme, se uvažajo plemenjaki simentske, montafonske, allgäuske in drugih izvrstnih pasem. Poleg govedoreje je dobro razvita konjereja in ovčjereja. Kakor pri nas, imajo tudi v Bolgariji državne žrebčarne. Skrbi se tudi za povzdigo svinjereje in se s križanjem z angleško jorkšir-pasmo skuša zboljšati domačo pasmo.

V Bolgariji se goje sviloprejke in bi se ta panoga še lahko znatno povzdignila. Lani se je izvozilo okrog 300.000 kg kokonov in za nje izkúpilo nad 1 milijon frankov.

Precej razvito je tudi čebelarstvo, za katero je bilo lansko leto zelo ugodno. Dela se na upeljavo novih modernih panjev in na povzdigo te važne gospodarske panoge.

Večina gozdov v Bolgariji je last države, nekaj gozdov je last občin, zelo malo gozdov je last po-

sameznikov. Izdatno izkoriščanje gozdov je onemogočeno radi slabih prometnih zvez in pomankanja znatnega obratnega kapitala. V gozdovih raste hrast, bukev, brest, javor, lipa, smereka in hojka. Na dražbi se oddajo gozdi zasebnikom, da po sestavljenem gospodarskem načrtu iste posekajo. V gozdih se nabira in v inozemstvo izvažajo zelo mnogo ježic.

V Bolgariji se nahajajo premogovniki, saline, v novi Bolgariji tudi druge jame.

Industrija je še le v povojih, ista je zelo skromna, ker manjkajo prometna sredstva in ker je njen glavni namen z izdelki preskrbovati lasno deželo. Najboljše razvita z ozirom na število obratov, na investiran kapital in na vrednost izdelkov je industrija živil (mlini, cukrarne, pivovarne, tovarne špirta, konserv in testenin), katera izkorišča večinoma pridelke domačega kmetijstva.

Leto 1914 se je, kar se tiče trgovine, zelo ugodno začelo. Povpraševanje po blagu je bilo živahno, saj je bilo treba mnogo nakupiti, da se spolnijo spet zaloge in uredi prejšnje trgovske razmere. Izbruh svetovne vojske je sicer razvoj trgovine nekoliko omejil, a po končani vojski se bo ista tem bolj razvijala in bo zlasti za našo državo velikega pomena, ako se bo pri nas vodila — razumna trgovska politika. Bolgari se borijo sedaj z nami ramo ob rami na Balkanu, ta zveza naj se nadaljuje po vojski v gospodarskem oziru ker pospešujejo gospodarsko zvezo ugodne prometne zveze.

Kar se tiče izvoza, pride v poštev žito, moka, sadje, tobak, živina, kože, kokoni in jajca. Največ blaga je slo v Belgijo, Nemčijo, na Angleško, v Egipt, Turčijo. Največ se izvozi koruze. Fižola se je izvozilo okrog 50.000 q in sicer v Turčijo, Nemčijo in Avstrijo.

Uvažajo se največ blaga iz Angleškega, Avstrije, Turčije, Nemčije, Belgije, Rusije in Rumunije. Upati je, da se bo po vojski uvoz iz Avstrije in Nemčije ter Turčije povzdignil, dočim bo uvoz iz Anglije in drugih držav padel oz. popolnoma izginil, kar bo v prid naši trgovini in industriji. Uvažajo se kolonijalno blago, južno sadje, sladkor, riž, hmelj, pivo, drva, premog, petrolej, bombaževina, volneno blago, papir, usnjeni izdelki, steklo, železo in železni izdelki, stroji, sol, kemični izdelki, zdravila.

Ker so prometna sredstva za gospodarski napredek vsake države nujno potrebna, zato čaka cela vrsta železniških projektov uresničenja, razun tega se je z zakonom z dne 30. decembra 1914 dovolil kredit 10 milijonov frankov za gradbo novih cest in mostov.

Največje važnosti za promet sta pristanišči v Varni in Burgasu, v poštev pride tudi pristanišče Dedeagač. Promet vrši bolgarska trgovska parobrodna družba s 6 parniki, izmed tujih parnikov pridejo v prvi vrsti avstrijski parniki, potem ruski, nemški, angleški in italijanski v poštev.

Bolgarija je kmečka država v pravem pomenu besede in izkazuje kot taka leto za letom v vseh strokah velikanski napredek. Njena armada je občudovanja vredna, junaški čini Bolgarov v zadnjih vojskah kakor tudi sedaj se splošno občudujejo. Bolgari so nam vzor; skušajmo dobiti z njimi ožje stike. Naša mladina naj se pridno uči bolgarščine, za inženirje, trgovce, in boljše izobražene obrtnike bo po vojski v Bolgariji obilno mest na razpolago. Po vojski skušajmo oživitvoriti trgovske zveze z